

Súd: Okresný súd Banská Bystrica
Spisová značka: 38P/83/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6123322471
Dátum vydania rozhodnutia: 22. 09. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Zuzana Krajčovicová
ECLI: ECLI:SK:OSBB:2023:6123322471.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Banská Bystrica, v právnej veci starostlivosti o maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. X, C. C., t.č. Centrum pre deti a rodiny, Dom svätej Alžbety, krízové stredisko, n. o., Na Uhlisku 1, Banská Bystrica, zast. v konaní opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica, dieťa matky D. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. X, C. C., t.č. A. XX, C. C. a otca E. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom A. X, C. C., o návrhu na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým, takto

rozhodol:

I. Súd nad maloletým A. B., nar. XX.XX.XXXX n a r i a d' u j e ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude realizovať v Centre pre deti a rodiny Dom sv. Alžbety, krízové stredisko, n.o., Na Uhlisku 1, Banská Bystrica.

II. Matka je p o v i n á prispievať na výživu maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX výživným vo výške 50 eur mesačne, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred na účet Centra pre deti a rodiny Dom sv. Alžbety, krízové stredisko, n.o., Na Uhlisku 1, Banská Bystrica, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia.

III. Otec je p o v i n ý prispievať na výživu maloletého A. B., nar. XX.XX.XXXX výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrované, nepľnoleté dieťa mesačne, vždy do každého 15. dňa v mesiaci vopred na účet Centra pre deti a rodiny Dom sv. Alžbety, krízové stredisko, n.o., Na Uhlisku 1, Banská Bystrica, počnúc dňom právoplatnosti tohto rozhodnutia.

IV. Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Dňa 02.06.2023 bol tunajšiemu súdu doručený návrh Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Banská Bystrica na nariadenie ústavnej starostlivosti nad maloletým A. B., nar. XX.XX.XXXX spolu s návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia. Navrhovateľ v odôvodnení svojho návrhu uviedol, že maloletý pochádza z manželstva jeho rodičov, má maloletú sestru F. G., nar. XX.XX.XXXX. Rodičia maloletého už dlhodobo nežijú v spoločnej domácnosti. Matka sa z domácnosti otca odsťahovala najprv do domácnosti svojej matky a následne do podnájmu, kde v súčasnosti žije so svojim novým partnerom. Maloletá F. odišla z domácnosti otca spolu so svojou matkou. Maloletý A. zostal naďalej bývať u svojho otca. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 32P/180/2020-102 zo dňa 29.03.2021 bola otcovi uložená povinnosť maloletého dočasne odovzdať do osobnej starostlivosti matky. Otec však matke A. odmietol odovzdať, pričom sa jej a jej partnerovi vyhrážal zabitím. Matka následne odmietala prevziať maloletého do svojej starostlivosti, z dôvodu obáv zo správania otca. Keďže otec odmietol maloletého odovzdať do starostlivosti matky a matka tiež odmietla prevziať maloletého do svojej starostlivosti, maloletý zostal naďalej v starostlivosti svojho otca, aj po rozhodnutí súdu o nariadení

neodkladného opatrenia. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 37PPOm/1/2021-11 zo dňa 15.04.2021 súd zrušil uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 32P/180/2020-99 zo dňa 29.03.2021 a maloletého dočasne zveril do starostlivosti Centra pre deti a rodiny Banská Bystrica, Kollárova 29, Banská Bystrica, z dôvodu, že život, zdravie a priaznivý vývoj maloletého bol nevhodnou starostlivosťou zo strany otca vážne ohrozený a starostlivosť o maloletého nebolo možné zabezpečiť žiadnou inou fyzickou osobou. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 38P/63/2021-51 zo dňa 14.12.2021 súd maloletému nariadil výchovné opatrenie, pobyt v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica, Kollárova 29, Banská Bystrica, za účelom zabezpečenia odbornej pomoci alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého, najdlhšie na 6 mesiacov. Maloletý bol do centra prijatý dňa 15.04.2021, pričom bol v rámci centra umiestnený v samostatne usporiadanej skupine. Jeho adaptácia v centre prebieha dobre, bez výrazných problémov. Nakoľko nariadené výchovné opatrenie uplynulo dňom 08.07.2022 a splnilo účel, pre ktorý bolo nariadené, maloletý bol po uplynutí výchovného opatrenia odovzdaný do výchovného prostredia matky. Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37P/167/2020-178 zo dňa 22.08.2022 súd manželstvo matky a otca maloletého rozviedol. Súd maloleté deti B., A. a F. zveril do osobnej starostlivosti matky. So správaním maloletého po uplynutí výchovného opatrenia nariadeného v konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 38P/63/2021 a návrate späť do výchovného prostredia matky neboli žiadne problémy, neskôr sa objavovali občasné problémy, ktoré však matka zvládala. Po čase sa však správanie maloletého natoľko zhoršilo, že matka už jeho správanie prestávala zvládať. Denne boli v domácnosti maky poškodzované a ničené veci. Keď maloletý prišiel domov zo školy, tak bol väčšinu času na mobile, správal sa flegmaticky, často papuľoval, nechcelo sa mu učiť. Nerešpektoval požiadavky matky, ignoroval ju. Často sa hádal so svojou sestrou F.. Zo školy maloletého však neboli avizované žiadne problémy s maloletým. Na základe tohto problémového správania matka vyjadrovala svoju požiadavku o umiestnenie maloletého na diagnostický pobyt, aby sa zistil dôvod jeho konania, nakoľko jeho správanie už ďalej nedokázala zvládať a rovnako mu nedokázala zabezpečiť adekvátnu pomoc. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37P/20/2023-44 zo dňa 14.02.2023, súd nariadil matke povinnosť odovzdať maloletého do dočasnej starostlivosti Detského centra Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok. Maloletý bol v Detskom centre Slovensko umiestnený v termíne od 24.02.2023 do 24.05.2023. Dňa 23.05.2023 vykonal úrad v Detskom krízovom centre Slovensko pohovor s maloletým. Maloletý sa počas pohovoru vyjadril, že chce byť radšej umiestnený v centre pre deti a rodiny, než zostať v starostlivosti svojej matky. Za hlavný dôvod uviedol nedostatočnú pozornosť, až nezáujem o jeho osobu zo strany matky, rovnako aj prítomnosť matkinho partnera. Jeho vzťah s matkiným partnerom nie je dobrý. Rovnako je narušený aj jeho vzťah s matkou, ktorá o neho neprejavuje dostatočný záujem. Nemajú sa spolu ani o čom rozprávať. Matka s ním počas dňa prehovorí len v niekoľkých vetách. V správe z diagnostického pobytu maloletého sa Detské centrum Slovensko vyjadrilo, že vzťahová väzba maloletého s jeho matkou je výrazne narušená. Maloletý sa odmieta vrátiť do výchovného prostredia svojej matky. Počas celého pobytu v diagnostickom centre prezentoval svoj záujem byť umiestnený radšej v centre pre deti a rodiny, ako v starostlivosti svojej matky. Matka sa o maloletého počas diagnostického pobytu zaujímala len formálne, nezaujímal ju prežívanie maloletého počas pobytu. S pracovníkmi centra komunikovala len na podnet centra, z vlastnej iniciatívy nie. Zo záverov správy vyplynulo, že v prípade pretrvávania problémov maloletého vo výchovnom prostredí matky, resp. v prípade nezvládania výchovy maloletého matkou v rodinnom prostredí je vhodné umiestnenie maloletého do starostlivosti centra pre deti a rodiny. Počas návštevy maloletého v centre dňa 23.05.2023 centrum úradu uviedlo, že matka maloletého bola v centre prevziať osobné veci maloletého, avšak s maloletým sa nestretla, pretože maloletý sa v tom čase v centre nenachádzal a matka na neho odmietla počkať. Matka ani neprejavovala záujem o stretnutie s maloletým. Aj telefonické hovory s maloletým boli len formálne. Na základe odporúčania orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately na vykonávanie opatrení ambulantnou a terénnou formou s rodinou pracovalo od augusta 2022 Centrum pre deti a rodiny Návrat v Banskej Bystrici. Práca s rodinou bola v decembri 2022 ukončená. Matka súhlasí s umiestnením maloletého do centra pre deti a rodiny, rovnako aj s nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletým. Otec maloletého vzhľadom na svoj aktuálny spôsob života, rovnako nedokáže maloletému poskytnúť stabilné a bezpečné výchovné prostredie. Jeho spôsob života je nezlučiteľný s najlepším záujmom maloletého. Z rodiny ani z pomedzi ostatných osôb sa nenašiel nikto, kto by bol ochotný a schopný zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého a poskytnúť mu stabilné a bezpečné výchovné prostredie.

2. Uznesením zo dňa 06.06.2023 súd neodkladným opatrením maloletého dočasne zveril do starostlivosti Centra pre deti a rodiny, Dom svätej Alžbety, krízové stredisko, n.o., Na Uhlisku 1, Banská

Bystrica a rodičom maloletého uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého minimálnym zákonným výživným.

3. Otec ani matka sa k podanému návrhu písomne nevyjadrili.

4. Z aktuálnej správy zo sociálneho zisťovania zo dňa 21.09.2023 okrem iného vyplynulo, že maloletý bol do Centra pre deti a rodiny, Dom svätej Alžbety, prijatý dňa 14.06.2023. V rámci centra funguje bezproblémovo, na prostredie centra sa adaptoval rýchlo. Svoje povinnosti v rámci centra si plní, nemá výraznejšie problémy ani s ostatnými deťmi v kolektívne. Od septembra 2023 navštevuje 8. ročník na Základnej škole Spojová 14, Banská Bystrica. A. je žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami (dyslexia, dysgrafia). Prípravu do školy zatiaľ zvláda sám, v škole sa u maloletého nevyskytujú problémy v správaní. V rámci centra je A. v prípade potreby poskytovaná psychologická starostlivosť. Matka s centrom komunikuje len minimálne, iní príbuzní sa s centrom ohľadom A. nekontaktovali. Matka navštívila A. v centre dvakrát. K narodeninám mu dala finančnú hotovosť na nákup slúchadiel. Za koncoročné vysvedčenie taktiež dostal od matky finančnú hotovosť a čokoládu. A. má k dispozícii svoj vlastný mobilný telefón, cez ktorý ho matka zvykne priamo kontaktovať, naposledy ho kontaktovala 14.09.2023. A. bol matku navštíviť niekoľkokrát v práci a raz ju bol pozdraviť doma. So svojím otcom neutržiava kontakt. Sporadicky chodíeva navštevovať starú matku zo strany otca. Víkendové a prázdninové pobyty maloletého u rodičov, príp. iných príbuzných neprebiehajú. Matka si vyživovaciu povinnosť plní, otec doposiaľ výživné neuhradil ani raz.

5. Na deň 22.09.2023 súd nariadil pojednávanie, na ktorom sa nezúčastnil otec maloletého. Predvolanie na pojednávanie mu bolo doručené v súlade s ustanovením § 111 ods. 3 CSP, otec neúčast' na pojednávaní riadne a včas neospravedlnil. Súd pojednával v neprítomnosti otca maloletého.

6. Navrhovateľ na pojednávaní zotrval na podanom návrhu, nakoľko maloletého nie je možné vrátiť späť do výchovného prostredia ani jedného z rodičov. Maloletému bolo mimo súd nariadené výchovné opatrenie, ktoré však nesplnilo účel, maloletý sa vrátil do výchovného prostredia matky, matka však vo výchovnom pôsobení na maloletého opakovane zlyhala, nakoľko nedokázala zvládnuť starostlivosť o maloletého z dôvodu jeho problémového správania. Maloletý absolvoval diagnostický pobyt, zo záverov diagnostiky vyplynulo aj odporúčanie, že v prípade ak matka nezvláda starostlivosť o maloletého A., je potrebné, aby bol umiestnený v centre pre deti a rodiny. Na základe toho, že úradu nie je známa doposiaľ žiadna osoba, ktorá by bola ochotná a schopná zabezpečovať starostlivosť o maloletého, úrad navrhuje súdu, aby nad maloletým nariadil ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude realizovať v Centre pre deti a rodiny Dom sv. Alžbety, krízové stredisko, Na Uhlisku 1, Banská Bystrica. Matka súhlasí s nariadením ústavnej starostlivosti, rovnako maloletý A. žiada, aby bol umiestnený v centre pre deti a rodiny, nechce sa vrátiť späť do výchovného prostredia matky, uvedené centrum pre deti a rodiny súhlasí s vykonávaním ústavnej starostlivosti nad maloletým. Vo veci výživného úrad navrhuje súdu, aby oboch rodičov zaviazal prispievať na výživu maloletého dieťaťa podľa ich možností, schopností, majetkových pomerov, vždy do 15. dňa vopred na účet Centra pre deti a rodiny Dom sv. Alžbety, počnúc dňom právoplatnosti rozhodnutia súdu.

7. Matka na pojednávaní súhlasila s nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletým z dôvodu, že syn im v domácnosti ničil veci, bral veci, bolo to neúnosné, boli kvôli tomu aj hádky. Nikdy sa k ničomu nepriznal. Napríklad sa stalo, že nechal pustenú vodu, odišiel z domácnosti, nikto iný nebol doma, tiež sa k tomu nepriznal. Zničil sedačku, lehátko, matrac, poškodil, rozrezal, trhal obliečky, posteľné prádlo, počmáral v kuchyni čiernou fixkou steny. Myslí si, že to bolo pod vplyvom dcéry. Tiež sa stalo, že si našla rozrezané topánky. Nevie, prečo to maloletý robí, ale možno bol nahnevaný, že má partnera. Keď sa ho opýtala, prečo sa takto správa, prečo ničí veci, tak sa k ničomu nepriznal, že on nerobí nič. Maloletý mal zo začiatku dobrý vzťah s jej partnerom, hrávali za domom bedminton, futbal, potom sa to zmenilo, myslí si, že to bolo pod vplyvom dcéry. Aj keď partner niečo navaril, chutilo to deťom, ale do rána sa stalo, že našli rozstrihané dokumenty, zmizol partnerovi pas, poškodili sa nejaké veci. Je smutná z toho, že sa maloletý vyjadril, že radšej bude v centre ako v jej domácnosti. Chcela by ho mať doma, avšak s nariadením ústavnej starostlivosti súhlasí, pretože doma by len ďalej ničil veci na protest, a to nie je jej byt. Myslí si, že vo výchove maloletého nezlyhala, možno zlyhala po citovej stránke. Situáciu mieni riešiť tak, že by sa možno predal byt po jej matke, ktorého je spoluvlastníčkou, kúpila by nejaký menší byt a mohla by si A. zobrať k sebe, ak by chcel. Uviedla ďalej, že vyživovaciu povinnosť voči maloletému si plní. S maloletým je v kontakte, v centre bola za ním 2x, naposledy minulý týždeň, ale vtedy deti neboli

v centre. Často ho vída v škole, príde ju pozrieť do práce. Pozrie si na edupage, kedy v škole končí, vystriehne ho, keď sa stretnú sa objímu, rozprávajú sa, naposledy mu dala jablká, dala mu 2,50 eur, aby si kúpil dáky keks, dala mu tiež peniaze na narodeniny 20 eur, aby si kúpil, čo chce. V inom kontakte nie sú. Maloletý jej chýba, chýba jej aj dcéra, sú to jej deti. Stále bývajú s partnerom v jednoizbovom byte. Jej príjem momentálne je asi 600 eur. Jej partner od 15.06. pracuje pre mesto Zvolen, dokáže zarobiť aj 800 eur mesačne. Na výdavkoch sa v domácnosti podieľajú spolu s partnerom. Uhrádza nájomné v sume 330 eur, na stravu, lieky, výživové doplnky minú cca 250 – 300 eur, partner si dobíja kartu na cestovné, ďalej si platí mobil 35 – 40 eur, Eliške platí internet 15 eur, ale tieto peniaze jej vracia, pretože brigáduje v Termináli. F. bude mať 04.11. 18 rokov, navštevuje 3. ročník gymnázia Tajovského. Je schopná prispievať na výživu maloletého sumou 40 – 50 eur mesačne. Nevie o tom, že by maloletého navštevoval otec, údajne sa momentálne lieči na psychiatrii. Nepozná žiadnu inú osobu, ktorá by bola schopná a ochotná zabezpečovať starostlivosť o maloletého.

8. Opatrovník odporučil podanému návrhu vyhovieť.

9. Prokurátorka na pojednávaní odporučila podanému návrhu vyhovieť. V danom prípade je zrejmé, že predtým nariadené výchovné opatrenie nevedlo k náprave, nakoľko rodičia maloletého si neupravili svoje osobné pomery tak, aby mohli prevziať starostlivosť o maloletého. Matka si vo svojej domácnosti nevytvorila také prostredie, ktoré by bolo vhodné na výchovu maloletého a zodpovedalo jeho potrebám. Vzťah medzi ňou a maloletým je narušený. Maloletý nechce zotrvať v jej domácnosti, nechce, aby bol v jej starostlivosti a vyjadril vôľu zostať v centre pre deti a rodiny. Zároveň už ani matka nemá záujem zabezpečovať starostlivosť o maloletého, vzhľadom na výchovné problémy, ktoré sa u maloletého prejavovali v čase, keď sa zdržiaval v jej domácnosti. Otec o maloletého neprejavuje toho času žiadny záujem, dlhodobo žije neusporiadaným spôsobom života, ktorý nie je vhodný na výchovu maloletého. Keďže sa zároveň nenašla žiadna iná fyzická osoba, ktorej by bolo možné maloletého zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti, má za to, že je v najlepšom záujme maloletého nariadiť nad ním ústavnú starostlivosť.

10. Z opatrovaneckého spisu maloletého vyplýva, že Okresný súd Banská Bystrica uznesením č.k. 32P/180/2020-102 zo dňa 29.03.2021 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým nariadil otcovi dočasne odovzdať maloletého do starostlivosti matky a zaviazal otca dočasne prispievať na výživu maloletého A. výživným vo výške 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené, nepľnoleté dieťa s tým, že neodkladné opatrenie potrvá po dobu 30 dní od jeho doručenia. Dôvodom nariadenia neodkladného opatrenia bolo nevytvorenie vhodných podmienok pre zdravý, fyzický a psychický vývoj maloletého v domácnosti otca, ktorý pravidelne požíva alkohol. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 37PPOm/1/2021-11 zo dňa 15.04.2021 súd zrušil uznesenie Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 32P/180/2020-99 zo dňa 29.03.2021 v celom rozsahu a maloletého dočasne zveril do starostlivosti Centra pre deti a rodiny, Kollárova 29, Banská Bystrica z dôvodu, že maloletý sa nachádzal v podmienkach, kedy jeho život, zdravie a priaznivý vývoj bol vážne ohrozený, nakoľko ani jeden z rodičov nebol schopný zabezpečiť mu náležitú starostlivosť. Otec maloletého bol pravidelne pod vplyvom alkoholu a jeho správanie, prístup a plnenie si rodičovských povinností sa nezmenili, odmietol odovzdať maloletého do starostlivosti matky napriek nariadenému neodkladnému opatreniu. Matka namiesto toho, aby maloletého prevzala do svojej starostlivosti na základe vykonateľného rozhodnutia odmietla prevziať jeho starostlivosť z dôvodu, že mala obavy zo správania sa otca, ktorý sa jej vyhrážal. Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 32P/180/2020-130 zo dňa 15.04.2021 bol zamietnutý návrh otca na zverenie maloletých detí do jeho osobnej starostlivosti do rozvodu manželstva. Okresný súd Banská Bystrica uznesením č.k. 38P/63/2021-51 zo dňa 14.12.2021 maloletému nariadil výchovné opatrenie, a to pobyt v Centre pre deti a rodiny, Kollárova 29, Banská Bystrica, za účelom zabezpečenia odbornej pomoci a zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého, najdlhšie na 6 mesiacov, nakoľko od nariadenia neodkladného opatrenia ani jeden z rodičov si neupravil svoje pomery tak, aby mohol prevziať osobnú starostlivosť o maloletého. Rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 37P/167/2020-178 zo dňa 22.08.2022 súd manželstvo rodičov maloletého rozviedol a obe maloleté deti B. zveril do osobnej starostlivosti matky. Otcovi bola uložená povinnosť prispievať na výživu maloletého výživným vo výške 50 eur mesačne. Súd nad výchovou maloletých detí B. určil dohľad z dôvodu, aby mal dostatočnú kontrolu nad starostlivosťou matky o maloleté deti, aby nedošlo k opätovnému zlyhaniu v jej starostlivosti o deti, prípadne, ak nastanú nejaké problémy ohľadom výchovy detí, aby bola matke poskytnutá okamžitá a odborná pomoc. Uznesením Okresného súdu Banská Bystrica č.k. 37P/20/2023-44 zo dňa 14.02.2023 súd nariadil matke povinnosť odovzdať

maloletého do dočasnej starostlivosti Detského centra Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok, pričom určil, že neodkladné opatrenie trvá najdlhšie po dobu 3 mesiacov odo dňa umiestnenia maloletého do Detského centra Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok. Pobyť maloletého v centre za účelom odbornej diagnostiky nariadil súd najmä z dôvodov, že maloletý nerešpektoval matku, matka jeho výchovu nezvládala, podľa tvrdení matky maloletý opakovane zničil niekoľko vecí v domácnosti.

11. Z potvrdenia zamestnávateľa matky, Mesta Banská Bystrica, vyplýva, že matka je zamestnaná ako upratovačka v materskej škole a jej priemerný mesačný príjem za obdobie 06/22-05/23 predstavuje sumu 609,42 eur netto.

12. Z výpisu zo Živnostenského registra vyplýva, že otec maloletého je evidovaný v tomto registri od 12.04.2023 pod obchodným menom E. B..

13. Z lustrácie v Sociálnej poisťovne vyplýva, že otec ako zamestnanec v apríli 2022 dosiahol vymeriavací základ 88,89 eur a v máji 2022 vymeriavací základ 247,38 eur. Od uvedenej doby nie je evidovaný ako zamestnanec.

14. Podľa § 54 ods. 1 Zákona o rodine, náhradná osobná starostlivosť a pestúnska starostlivosť majú prednosť pred ústavnou starostlivosťou. Pred nariadením ústavnej starostlivosti je súd povinný vždy skúmať, či maloleté dieťa nemožno zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti, a ak to nie je možné, do pestúnskej starostlivosti.

15. Podľa § 54 ods. 2 Zákona o rodine, súd môže nariadiť ústavnú starostlivosť len vtedy, ak je výchova dieťaťa vážne ohrozená alebo vážne narušená, nie je možné dieťa zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti alebo pestúnskej starostlivosti a a) dieťa je osvojiteľné a nie je možné ho zveriť do starostlivosti budúcich osvojiteľov alebo do starostlivosti fyzickej osoby podľa osobitného predpisu, b) rodičia dieťaťa nežijú alebo im v starostlivosti o dieťa bráni závažná prekážka, c) uložené výchovné opatrenie podľa § 37 ods. 3 nevedlo k náprave, d) rodičia dieťaťa sú pozbavení výkonu rodičovských práv.

16. Podľa § 54 ods. 3, ods. 5 Zákona o rodine, za vážne ohrozenie alebo vážne narušenie výchovy maloletého dieťaťa sa nepovažujú nedostatočné bytové pomery alebo majetkové pomery rodičov maloletého dieťaťa. Súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, musí presne označiť zariadenie, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Pri rozhodovaní o ústavnej starostlivosti a označení zariadenia súd vždy prihliadne na citové väzby maloletého dieťaťa k rodičom, súrodencom a iným blízkym osobám a zohľadní možnosti zariadenia na utvorenie podmienok na zachovanie rodinných a citových vzťahov dieťaťa, jeho rodičov a súrodencov.

17. Podľa § 81 ods. 1 Zákona o rodine ak súd rozhodne o umiestnení maloletého dieťaťa do náhradnej osobnej starostlivosti, pestúnskej starostlivosti, o nariadení ústavnej starostlivosti alebo o uložení ochrannej výchovy, upraví aj rozsah vyživovacej povinnosti rodičov alebo iných osôb povinných poskytovať maloletému dieťaťu výživné.

18. Podľa § 81 ods. 2 Zákona o rodine, súd v rozhodnutí, ktorým nariaďuje ústavnú starostlivosť, súčasne uloží rodičom alebo iným fyzickým osobám povinným poskytovať dieťaťu výživné povinnosť, aby výživné poukazovali zariadeniu, do ktorého má byť dieťa umiestnené. Ak povinný podľa prvej vety neplní vyživovaciu povinnosť poukazovaním výživného zariadeniu, má toto zariadenie právo vykonávať úkony vo veciach uplatňovania nárokov na výživné maloletého dieťaťa, vrátane uplatňovania týchto nárokov v exekučnom konaní vo svojom mene a na účet maloletého dieťaťa.

19. Podľa § 62 ods. 1 až 5 Zákona o rodine, plnenie vyživovacej povinnosti rodičov k deťom je ich zákonná povinnosť, ktorá trvá do času, kým deti nie sú schopné samé sa živiť. Obaja rodičia prispievajú na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov. Dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov. Pri určení rozsahu vyživovacej povinnosti súd prihliada na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará. Ak rodičia žijú spolu, prihliadne súd aj na starostlivosť rodičov o domácnosť. Každý rodič bez ohľadu na svoje schopnosti, možnosti a majetkové pomery je povinný plniť svoju vyživovaciu povinnosť v minimálnom rozsahu vo výške 30% zo sumy životného minima na nezaopatrené neplnoleté dieťa alebo na nezaopatrené dieťa podľa osobitného predpisu.

Výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

20. Podľa § 75 ods. 1 Zákona o rodine, pri určení výživného prihliadne súd na odôvodnené potreby oprávneného, ako aj na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie.

21. Ústavná starostlivosť ako jedna z foriem náhradnej osobnej starostlivosti je najkrajnejším riešením a prichádza do úvahy v prípade, kedy maloleté dieťa nie je možné zveriť do náhradnej osobnej starostlivosti inej fyzickej osoby než rodiča, resp. do pestúnskej starostlivosti. Na základe vykonaného dokazovania má súd preukázané, že maloletý pochádza z manželstva jeho rodičov, ktoré bolo rozvedené rozsudkom Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 37P/167/2020-178 zo dňa 22.08.2022. Maloletý bol zverený do osobnej starostlivosti matky, súd zároveň nad výchovou maloletých detí B. určil dohľad, z dôvodu, že na strane matky došlo opakovane k zlyhaniu ohľadom starostlivosti o maloleté deti. V konaní vedenom na tunajšom súde pod sp. zn. 38P/63/2021 bolo maloletému nariadené výchovné opatrenie – pobyť v Centre pre deti a rodiny Banská Bystrica za účelom zabezpečenia odbornej pomoci alebo zabezpečenia úpravy rodinných a sociálnych pomerov maloletého, najdlhšie na šesť mesiacov. Výchovné opatrenie splnilo svoj účel, maloletý bol navrátený do osobnej starostlivosti matky. Spočiatku s maloletým neboli žiadne problémy, neskoršie občasnú problémy matka zvládala. Po čase sa správanie A. natoľko zhoršilo, že matka jeho správanie prestala zvládať. Denne boli v domácnosti matky poškodzované a ničené veci, veci sa strácali, maloletý sa správal flegmaticky, čas trávil na mobile, bol drzý, nechcelo sa mu učiť, požiadavky matky nerešpektoval, ignoroval ju. Súd za účelom odbornej diagnostiky uznesením č. k. 37P/20/2023-44 zo dňa 14.02.2023 nariadil matke povinnosť odovzdať maloletého do dočasnej starostlivosti Detského centra Slovensko, K. Sidora 134, Ružomberok, pričom určil, že neodkladné opatrenie trvá najdlhšie po dobu 3 mesiacov odo dňa umiestnenia maloletého v centre. Maloletý v uvedenom zariadení absolvoval odbornú diagnostiku a jeho pobyt v zariadení bol ukončený dňa 24.05.2023. Zo správy zariadenia vyplynulo, že počas pobytu v centre sa u maloletého neobjavilo poškodzovanie vecí, ktoré sa podľa slov matky vyskytovalo v domácom prostredí. Svojím správaním maloletý prezentoval, že je spokojný, že je v zariadení a nemusí bývať s mamou a jej priateľom. V rozhovoroch s vychovávateľmi sa pravidelne vyjadroval, že sa nechce vrátiť k matke, chcel by podobne ako jeho sestra žiť v detskom domove. Maloletý vníma pozitívny záujem zo strany matky ako veľmi nízky. Druhá matka, s ktorým matka aktuálne žije v spoločnej domácnosti, vníma a hodnotí pomerne zle. U maloletého je prítomná vysoká miera emocionálnej záťaže, vyššia miera úzkosti. V domácnosti pociťuje nedostatok vrelosti a „domáceho tepla“. Vo vzťahu k matke má ambivalentné pocity. Maloletý nemá dobre spracovaný rozvod rodičov. Na základe vykonanej diagnostiky centrum odporučilo pracovať aj s názorom maloletého, keďže maloletý je vzhľadom k svojmu veku aj intelektu schopný posúdiť jeho význam a obsah a je potrebné rešpektovať jeho názor. Dňa 23.05.2023 ÚPSVaR vykonal v Detskom krízovom centre Slovensko pohovor s maloletým. Maloletý sa počas pohovoru vyjadril, že chce byť radšej umiestnený v centre pre deti a rodiny, než zostať v starostlivosti svojej matky. Za hlavný dôvod uviedol nedostatočnú pozornosť, až nezáujem o jeho osobu zo strany matky, rovnako aj prítomnosť matkinho partnera. Podľa aktuálnej správy zo sociálneho zisťovania, maloletý sa v Centre pre deti a rodiny, Dom sv. Alžbety adaptoval rýchlo, v rámci centra plní svoje povinnosti, v prípade potreby vie byť nápomocný. Je síce žiakom so špeciálnymi výchovno-vzdelávacími potrebami, no zatiaľ prípravu do školy zvláda sám. U maloletého sa nevyskytujú problémy v správaní, maloletý je v centre umiestnený spolu so svojou sestrou F., ktorá rovnako sama vyjadrila záujem byť radšej umiestnená v centre, ako zotrvať v starostlivosti matky. Matka od umiestnenia maloletého v centre navštívila dva krát, z toho jeden krát sa maloletý v centre nenachádzal. Matka maloletého občas počká pred školou, maloletý bol za matkou v práci. Maloletému dala darček k narodeninám a na vysvedčenie. Matka pred úradom vyjadrila súhlas s umiestnením maloletého do centra pre deti a rodiny, rovnako aj s nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletým. Matkin verbalizovaný záujem v budúcnosti zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého súd aktuálne nepovažuje za presvedčivý, matka povýšila svoj partnerský vzťah nad vzťah rodičovský.

22. Na základe vykonaného dokazovania dospel súd k záveru, že podaný návrh je dôvodný. Matka dlhodobo nezvláda starostlivosť a výchovu maloletého a nie je schopná zabezpečovať na požadovanej

úrovni potreby maloletého, najmä čo sa týka emocionálneho prežívania maloletého a potreby bezpečného rodinného prostredia maloletého. Vzhľadom aj na predchádzajúce opatrenia v rodine maloletého, ktoré mali len krátkodobý pozitívny dopad na rodinu je zrejmé, že matka v starostlivosti o obe maloleté deti opakovane zlyháva a nie je schopná zabezpečiť maloletým deťom v jej domácnosti bezpečné prostredie pre ich priaznivý vývoj. Otec maloletého, vzhľadom na svoj aktuálny spôsob života, rovnako nedokáže maloletému poskytnúť stabilné a bezpečné výchovné prostredie. Jeho spôsob života je nezlučiteľný s najlepším záujmom maloletého. Z rodiny ani z pomedzi ostatných osôb sa nenašla osoba, ktorá by bol ochotná a schopná zabezpečovať osobnú starostlivosť o maloletého a poskytnúť mu stabilné a bezpečné výchovné prostredie. Súd preto nariadil nad maloletým ústavnú starostlivosť, ktorá sa bude realizovať v Centre pre deti a rodiny Dom svätej Alžbety, krízové stredisko, n.o., Na Uhlísku 1, Banská Bystrica, v ktorého starostlivosti sa maloletý na základe nariadeného neodkladného opatrenia aktuálne nachádza a ktoré s nariadením ústavnej starostlivosti v jeho zariadení súhlasilo.

22. Nariadením ústavnej starostlivosti nad maloletými deťmi rodičom nezaniká ich vyživovacia povinnosť voči maloletým deťom. Pri určovaní výšky výživného súd vychádzal z ustanovenia § 75 ods. 1 veta prvá Zákona o rodine, t. j. z veku, odôvodnených potrieb maloletého, ale aj z možností, schopností a majetkových pomerov povinných, t. j. rodičov maloletého.

23. V danom prípade mal súd preukázané, že maloletý A. má v súčasnosti štrnásť rokov, navštevuje ôsmy ročník základnej školy. Matka žije v nájme v byte spolu so svojím partnerom, jej priemerný mesačný príjem predstavuje sumu cca 600 eur netto. Matka hradí nájom v sume 330 eur mesačne, na stravu v domácnosti, lieky minú cca 250-300 eur mesačne, matka si hradí mobil. Otec maloletých detí žije dlhodobo neusporiadaným životom, vo zvýšenej miere požíva alkohol, údajne by mal byť v súčasnosti umiestnený na psychiatrickom oddelení. Príjem otca súdu nie je známy. Obidvaja rodičia majú aktuálne vyživovaciu povinnosť aj voči svojej dcére F. B., ktorá je taktiež umiestnená v centre pre deti a rodiny. S prihliadnutím na uvedené skutočnosti súd uložil matke povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 50 eur mesačne a otcovi sumou 30 % zo sumy životného minima na nezaopatrené nepľnoleté dieťa, a to na účet Centra pre deti a rodiny Dom svätej Alžbety, v ktorom sú maloleté deti umiestnené, čím budú aspoň čiastočne pokryté základné potreby maloletých detí. Počiatok plnenia vyživovacej povinnosti súd určil od právoplatnosti rozhodnutia o nariadení ústavnej starostlivosti.

24. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 CMP podľa ktorého žiadny z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania. Dôvody pre iné rozhodnutie o trovách konania súd v prejednávanej veci nezistil.

25. Po vyhlásení rozhodnutia jeho odôvodnení a poučení o opravnom prostriedku sa prítomní účastníci vzdali práva podať odvolanie.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku je prípustné odvolanie v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia prostredníctvom tunajšieho súdu na Krajský súd v Banskej Bystrici, a to písomne v potrebnom počte vyhotovení (§ 355 ods. 1 v spojení s § 362 ods. 1 CSP).

V odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 127 CSP) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh). Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 363, § 364 CSP).

Podanie možno urobiť písomne, a to v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe. Podanie vo veci samej urobené v elektronickej podobe bez autorizácie podľa osobitného predpisu treba dodatočne doručiť v listinnej podobe alebo v elektronickej podobe autorizované podľa osobitného predpisu; ak sa dodatočne nedoručí súdu do desiatich dní, na podanie sa neprihliada. Súd na dodatočné doručenie podania nevyzýva. Podanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil (§ 125 CSP).

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP).
Odvolanie len proti odôvodneniu rozhodnutia nie je prípustné (§ 358 CSP).

Pokiaľ zákon pre podanie určitého druhu nevyžaduje ďalšie náležitosti, musí byť z podania zjavné, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka a čo sleduje, a musí byť vyhotovené v písomnej forme, podpísané a v prípade doručenia podania do prebiehajúceho konania s uvedením spisovej značky (§ 127 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť aj tým, že súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci. Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní. Ak odvolanie neobsahuje odvolacie dôvody alebo ak sú odvolacie dôvody nezrozumiteľné, súd vyzve odvolateľa na doplnenie odvolacích dôvodov (§ 62 ods. 1, 2, 3 CMP).

V odvolacom konaní možno uvádzať nové skutkové tvrdenia a predkladať nové dôkazné návrhy (§ 63 CMP).

Zmena návrhu na začatie konania je v odvolacom konaní prípustná (§ 64 CMP).

Odvolačný súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 65 CMP).

Rozsudky o výživnom sú vykonateľné doručením (§ 44 CMP).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie vo výroku, v ktorom mu bola uložená peňažná povinnosť, oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (Zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti – Exekučný poriadok a o zmene a doplnení ďalších zákonov, v znení neskorších predpisov).

Ak povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie vo výroku, v ktorom bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, oprávnený môže podať návrh na súdny výkon rozhodnutia (§ 376 CMP).